

JAK WYPEŁNIĆ OŚWIADCZENIA MAJĄTKOWE?

Informacje wstępne

I. Podstawa prawna

- art. 24h i następne ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 187z późn. zm.),
- art. 25c i następne ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1868 z późn. zm.),
- art. 27c i następne ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie województwa (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2096 z późn. zm.),
- art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 9 marca 2017r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim (Dz. U. z 2017r., poz. 730)

Wzory oświadczeń majątkowych zostały określone w aktach wykonawczych opartych na wskazanych przepisach, tj. w:

- **Obwieszczenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 9 października 2017 r.** w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie określenia wzorów formularzy oświadczeń majątkowych radnego gminy, wójta, zastępcy wójta, sekretarza gminy, skarbnika gminy, kierownika jednostki organizacyjnej gminy, osoby zarządzającej i członka organu zarządzającego gminną osobą prawną oraz osoby wydającej decyzje administracyjne w imieniu wójta. (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 2020).

- **Obwieszczenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 9 października 2017 r.** w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie określenia wzorów formularzy oświadczeń majątkowych radnego powiatu, członka zarządu powiatu, sekretarza powiatu, skarbnika powiatu, kierownika jednostki organizacyjnej powiatu, osoby zarządzającej i członka organu zarządzającego powiatową osobą prawną oraz osoby wydającej decyzje administracyjne w imieniu starosty (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 2019).

- **Obwieszczenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 9 października 2017 r.** w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie określenia wzorów formularzy oświadczeń majątkowych radnego województwa, członka zarządu województwa, skarbnika województwa, sekretarza województwa, kierownika wojewódzkiej samorządowej jednostki organizacyjnej, osoby zarządzającej i członka organu zarządzającego wojewódzką osobą prawną oraz osoby wydającej decyzje administracyjne w imieniu marszałka województwa (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 2015).

- **Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 czerwca 2017 r.** w sprawie określenia wzoru formularza oświadczenia majątkowego członka zarządu związku metropolitalnego, skarbnika związku metropolitalnego i sekretarza związku metropolitalnego (Dz. U. z 2017 r., poz. 1302).

II. Osoby zobowiązane do złożenia oświadczenia majątkowego

- radni,
- wójtowie (odpowiednio burmistrzowie, prezydenci),
- zastępcy wójtów (odpowiednio zastępcy burmistrzów, prezydentów),
- członkowie zarządów powiatów, województw oraz związków metropolitalnych,
- sekretarze gmin (odpowiednio powiatów, województw oraz związków metropolitalnych),
- skarbnicy gmin (odpowiednio powiatów, województw oraz związków metropolitalnych),
- kierownicy jednostek organizacyjnych gmin (odpowiednio powiatów, województw),
- osoby zarządzające i członkowie organu zarządzającego gminną (odpowiednio powiatową, wojewódzką) osobą prawną,
- osoby wydające decyzje w imieniu wójta (starosty, marszałka województwa).

III. Terminy składania oświadczeń majątkowych

Pierwsze oświadczenie składane jest w terminie 30 dni od dnia:

- złożenia ślubowania (radny, wójt, burmistrz, prezydent),
- powołania na stanowisko,
- zatrudnienia,

wg stanu na dzień objęcia stanowiska.

Kolejne oświadczenie składane jest:

- do 30 kwietnia następnego roku, **wg stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego.**

Ostatnie oświadczenie składane jest:

- na dwa miesiące przed upływem kadencji (radny, wójt),
- w dniu odwołania ze stanowiska,
- w dniu rozwiązania umowy o pracę,

wg stanu na dzień zdarzenia uzasadniającego złożenie oświadczenia.

IV. Ogólne zasady wypełniania oświadczeń majątkowych

- oświadczenie majątkowe należy wypełnić starannie, rzetelnie, nie pomijając żadnej rubryki,
- należy wskazać posiadany majątek w kraju i za granicą,
- należy wykazać wierzytelności,
- należy określić panującego między małżonkami ustroju majątkowego lub
- każdorazowo określić przynależności poszczególnych składników majątku do majątku odrębnej osoby składającej oświadczenie bądź do majątku objętego małżeńską wspólnotą majątkową,
- należy pominąć majątek odrębny współmałżonka oraz uzyskane przez niego dochody,

- oświadczenie składa się według stanu na dzień określony wymogami (nie jest nim dzień sporządzania oświadczenia),
- w przypadku oświadczeń składanych wg stanu na koniec roku, należy dołączyć kopię zeznania podatkowego,
- nie ma obowiązku dołączania dokumentów źródłowych,
- nie należy pozostawiać nieuzupełnionych rubryk, zgodnie z punktem 2. uwag do oświadczenia, konieczna jest adnotacja „nie dotyczy”,
- w rubrykach mających zastosowanie w konkretnym przypadku, należy wpisać wszystkie wymagane elementy zawarte w opisie rubryki, np.: w sytuacji, gdy w pozycji wymagane jest podanie zarówno przychodu jak i dochodu, należy podać obie te wartości,
- w przypadku wypełnienia oświadczenia przy użyciu komputera, należy podpisać oddzielnie każdą stronę dokumentu.

Instrukcja wypełnienia oświadczenia majątkowego

Część A oświadczenia majątkowego

Punkt I Zasoby pieniężne

Należy wykazać środki pieniężne w walucie polskiej oraz obcej zgromadzone zarówno w gotówce jak i w formie bezgotówkowej (na rachunkach bankowych). Ujawnia się zasoby pieniężne posiadane w kraju i za granicą.

Uwaga

- ustawy nie wprowadzają dolnej granicy, od której deklaruje się posiadane środki pieniężne. Należy więc ujawnić wszystkie posiadane środki (dom, lokata, ROR, rachunek oszczędnościowy),
- nie ma obowiązku podawania miejsca przechowywania środków pieniężnych (wskazywania nazwy banku czy rodzaju konta),
- pamiętać należy o podaniu nazwy waluty, w jakiej zgromadzone są środki pieniężne.

W punkcie tym wykazywane są także papiery wartościowe np. akcje, obligacje, weksle, bony skarbowe, czek, certyfikaty inwestycyjne, jednostki uczestnictwa itp., wyemitowane na podstawie właściwych przepisów prawa polskiego i obcego. Podać należy ich łączną wartość.

Uwaga

W celu umożliwienia oceny przyrostu lub ubytku majątku osoby składającej oświadczenie niezbędne jest podanie ilości posiadanych papierów osobno dla każdego rodzaju, wg stanu na dzień, na który składane jest oświadczenie.

Punkt II Nieruchomości

Punkt podzielono na 4 części:

poz.1 - Dom

poz.2 - Mieszkanie

poz.3 - Gospodarstwo rolne

poz.4 - Inne nieruchomości

W przypadku każdej z części należy podać informacje dotyczące:

- powierzchni,
- wartości,
- tytułu prawnego.

domu, mieszkania, gospodarstwa rolnego i innych nieruchomości. W przypadku gospodarstwa należy podać rodzaj zabudowy oraz przychód i dochód osiągnięty z tytułu prowadzenia gospodarstwa. Należy zaznaczyć, czy dana nieruchomość wchodzi w skład majątku wspólnego małżonków, czy też stanowi majątek odrębny składającego oświadczenie.

W przypadku współwłasności w częściach ułamkowych należy przy danej nieruchomości oznaczyć wielkość udziału we współwłasności za pomocą ułamka. Powierzchnię nieruchomości podaje się na podstawie aktu notarialnego, przydziału lokalu albo na podstawie innych posiadanych i wiarygodnych dokumentów.

Uwaga

Należy pamiętać o dokładnym podawaniu jednostki miary wg której określamy powierzchnię nieruchomości, np. m², a, ha.

Tytułem prawnym jest np.:

- własność,
- spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu,
- użytkowanie wieczyste,
- najem,
- dzierżawa,
- użyczenie.

Nie ma obowiązku wskazywania numeru aktu notarialnego oraz księgi wieczystej.

Uwaga

Nie jest tytułem prawnym akt notarialny ani księga wieczysta. Akt notarialny to rodzaj umowy potwierdzającej nabycie nieruchomości lub praw do niej, księga wieczysta zaś jest jedynie rejestrem publicznym, który przedstawia stan prawny nieruchomości. Nie jest wskazaniem tytułu prawnego podanie „wspólność małżeńska”, „wspólność majątkowa”. Powyższe określa ustrój majątkowy, jakim objęta jest dana nieruchomość lub prawo, nie określa natomiast tytułu prawnego, jakim dysponują małżonkowie w ramach wspólności małżeńskiej.

Wartość nieruchomości powinna być oparta na szacunku (porównaniu) cen nieruchomości o podobnym standardzie znajdujących się na tym samym obszarze lub wynikać z innych wiarygodnych źródeł (np. z polisy ubezpieczeniowej). Jeżeli znana jest dokładna wartość (np. wycena rzeczoznawcy) należy podać rzeczywistą wartość, a nie szacunkową.

Uwaga

Wartość danej nieruchomości podaje się na dzień 31 grudnia roku poprzedniego (w przypadku corocznych oświadczeń majątkowych), bądź na dzień zdarzenia uzasadniającego złożenie oświadczenia majątkowego (w przypadku pierwszego i ostatniego oświadczenia majątkowego). Nie podaje się ceny nabycia. Obowiązek podania wartości nieruchomości występuje tylko w odniesieniu do praw zbywalnych (nie dotyczy np. najmu i dzierżawy).

W podpunkcie „inne nieruchomości” podaje się przykładowo: działkę, na której stoi dom wymieniony w oświadczeniu, udział w gruncie oraz w częściach wspólnych budynku przynależny do posiadanego mieszkania, działki rekreacyjne, działki pracownicze, działki

wykorzystywane do działalności gospodarczej przez składającego oświadczenie lub współmałżonka, garaże, warsztaty.

Punkt III i IV Udziały i akcje w spółkach handlowych

W częściach tych należy ujawnić informacje o posiadanych udziałach i akcjach w spółkach handlowych, podając:

- liczbę posiadanych udziałów i akcji,
- nazwę emitenta udziałów i akcji,
- spółki, w których udziały lub akcje stanowią pakiet większy niż 10% udziałów,
- wysokość dochodu osiągniętego z tytułu udziałów lub akcji.

Dochodem z tytułu posiadania udziałów i akcji jest przykładowo:

- dochód z udziału w zyskach osób prawnych – dywidenda,
- dochód z umorzenia udziałów (akcji),
- dochód uzyskany z odpłatnego zbycia udziałów (akcji) na rzecz spółki w celu ich umorzenia,
- wartość majątku otrzymanego w związku z likwidacją osoby prawnej,
- dochód przeznaczony na podwyższenie kapitału zakładowego,
- dochód stanowiący równowartość kwot przekazanych na kapitał zakładowy z innych kapitałów,
- dywidendy z akcji złożonych przez członków pracowniczych funduszy emerytalnych na rachunkach ilościowych.

Punkt V Nabycie mienia w drodze przetargu

W tym punkcie podaje się informację o mieniu nabytym wyłącznie w drodze przetargu od:

- Skarbu Państwa,
- innej państwowej osoby prawnej,
- jednostek samorządu terytorialnego lub ich związków,
- komunalnej osoby prawnej,
- związku metropolitalnego.

Należy podać: opis nabytego mienia, datę nabycia, nazwę podmiotu, od którego nabyto mienie.

Uwaga

Z wzoru nie wynika wprost, kiedy nabyte mienie należy wykazać w tym punkcie. Mając na względzie przesłanki, jakim ma służyć ujawnianie opisywanego majątku, tj. mienia nabytego w okresie pełnienia funkcji lub zajmowania stanowiska, należy przyjąć następujące zasady:

- podaje się mienie nabyte w drodze przetargu w roku ubiegłym (w przypadku oświadczeń wg stanu na dzień 31 grudnia),
- wpisuje się mienie nabyte w ciągu roku poprzedniego, nawet jeżeli zostało zbyte przed 31 grudnia (zamieszcza się wzmiankę o tym),
- w przypadku oświadczeń składanych pierwszy raz podaje się posiadane mienie nabyte w dowolnym czasie w przeszłości.

Ponadto:

- ujawnia się całe mienie, także te nabyte od gminy innej niż ta, w której składający oświadczenie pełni funkcję,

- wykazuje się mienie nabyte przez współmałżonka, chyba że należy do jego majątku odrębnego,
- podaje się mienie wskazane już w innych punktach oświadczenia, jeżeli zostało nabyte w sposób opisany w tym punkcie,
- nie wykazuje się mienia nabytego od w/w podmiotów w drodze bezprzetargowej.

Punkt VI Działalność gospodarcza

Należy ujawnić:

- fakt prowadzenia działalności gospodarczej,
- fakt zarządzania taką działalnością (jako przedstawiciel lub pełnomocnik),
- przedmiot prowadzonej działalności gospodarczej,
- formę prawną działalności gospodarczej,
- ewentualnych współników,
- przychód i dochód osiągnięty z tego tytułu w roku ubiegłym (należy podać dwie wielkości).

Należy ujawnić także zawieszoną działalność gospodarczą.

Zarządzanie działalnością gospodarczą dotyczy zarządu na podstawie: pełnomocnictwa, kontraktu menedżerskiego lub umów o podobnym charakterze, prokury.

Przedmiot działalności najlepiej wskazać, posługując się oznaczeniami Polskiej Klasyfikacji Działalności.

Formą prawną będzie : prowadzenie działalności na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej (w tym także w ramach spółki cywilnej) oraz prowadzenie działalności w ramach jednego z rodzajów spółki osobowej, wskazanych w przepisach kodeksu spółek handlowych.

Punkt VII. Udział we władzach spółek handlowych

W tym punkcie należy ujawnić:

- fakt uczestnictwa we władzach statutowych spółek handlowych: zarządzie, radzie nadzorczej, komisji rewizyjnej,
- datę objęcia funkcji,
- dochód osiągnięty z tego tytułu w roku ubiegłym.

Radni wykazują jedynie uczestnictwo w organach spółek handlowych, natomiast pracownicy samorządowi są zobligowani ponadto do ujawnienia faktu uczestniczenia we władzach spółdzielni oraz fundacji prowadzących działalność gospodarczą.

Punkt VIII Inne dochody

Punkt nakazuje ujawnienie wszelkich dochodów osiąganych w związku z szeroko rozumianą aktywnością majątkową, o ile dochody te nie zostały wskazane w innym punkcie oświadczenia. Należy wykazać tu zarówno dochody ujęte w zeznaniach rocznych, jak również w innych dokumentach w zakresie podatku od czynności cywilnoprawnych, spadków lub darowizn. Pomijanie informacji o osiągniętych dochodach (przychodach) z tytułu sprzedaży nieruchomości, spadków lub darowizn stanowi o niedokładności i wadliwości oświadczenia. Fakt ten ogranicza bowiem możliwość oceny sytuacji majątkowej osoby składającej oświadczenia i może prowadzić do błędnych wniosków, a co za tym idzie, do skierowania sprawy weryfikacji rzetelności oświadczenia do urzędu kontroli skarbowej.

W Tm punkcie należy wykazać dochód (przychód – koszty uzyskania przychodu) uzyskany z poszczególnych tytułów, m.in.:

- ze stosunku pracy (również dodatkowe świadczenia jak: nagrody jubileuszowe, nagrody uznaniowe itp.),
- z umowy zlecenia,
- z umowy o dzieło,
- z praw majątkowych, w tym z praw autorskich,
- z najmu i dzierżawy,
- z emerytury i renty,
- z zasiłków dla bezrobotnych,
- diety z tytułu pełnienia obowiązków społecznych i obywatelskich,
- jednorazowe świadczenia np. odszkodowania, wygrane,
- z odpłatnego zbycia nieruchomości,
- darowizn,
- spadków.

Ujawnieniu podlega dochód opodatkowany, jak również wolny od podatku. Podaje się dochód uzyskany w ciągu całego okresu, za jaki składane jest oświadczenie (nie należy podawać miesięcznej kwoty dochodu).

Punkt IX Mienie ruchome

W powyższym punkcie należy wykazać mienie ruchome o wartości przekraczającej 10.000 zł będące własnością osoby składającej oświadczenie oraz należące do jej majątku wspólnego.

Do składników mienia ruchomego należy zaliczyć m.in.:

- samochody,
- inne pojazdy mechaniczne ,
- dzieła sztuki,
- meble,
- sprzęt audiowizualny,
- zwierzęta (niewchodzące w skład gospodarstwa rolnego),
- domki kempingowe,
- urządzenia i maszyny.

Uwzględnić należy mienie:

- stanowiące własność lub współwłasność małżeńską,
- stanowiące współwłasność z innymi osobami (podać należy udział),
- wykorzystywane do działalności gospodarczej, także przez współmałżonka (jeżeli istnieje współwłasność małżeńska),
- zakupione na kredyt,
- na którym ciąży zastaw rejestrowy.

Wartość poszczególnych składników majątku ruchomego należy określić według ceny rynkowej na dzień 31 grudnia (oświadczenie roczne) lub na dzień związany z określonym zdarzeniem nakładającym obowiązek złożenia oświadczenia.

Uwaga

Wykazaniu podlega tylko rodzaj mienia, nie ma obowiązku deklarowania jego wartości.

W przypadku pojazdów mechanicznych należy podać markę, model i rok produkcji. Pojazdem mechanicznym jest, np.:

- pojazd samochodowy,
- ciągnik rolniczy,
- przyczepa,
- pojazd wolnobieżny z wyłączeniem pojazdu wolnobieżnego będącego w posiadaniu rolnika prowadzącego gospodarstwo rolne i użytkowanego w związku z prowadzeniem tego gospodarstwa,
- pojazd zabytkowy.

Punkt X Zobowiązania pieniężne

W tym miejscu wykazuje się zobowiązania pieniężne o wartości powyżej 10.000 zł tj.:

- zaciągnięte kredyty,
- zaciągnięte pożyczki,
- zobowiązania cywilnoprawne (np. obowiązek wypłaty odszkodowania).

Ujawnieniu podlegają kredyty i pożyczki zaciągnięte:

- w bankach,
- w innych instytucjach oszczędnościowo-kredytowych,
- od osób prywatnych oraz
- pozostałe, np. zaciągnięte z funduszy zakładowych, zarówno w walucie polskiej jak i obcej.

W oświadczeniu należy także określić warunki, na jakich zostały udzielone zobowiązania pieniężne:

- wskazać osobę (instytucję),
- zwięźle określić, w związku z jakim zdarzeniem,
- podać wysokość zobowiązania wraz z odsetkami.

Kwota 10.000 zł dotyczy sumy zobowiązań.

Należy podać zobowiązania własne wchodzące w skład współwłasności małżeńskiej oraz wspólne z innymi osobami.

Uwaga

Podać należy wysokość zobowiązania na dzień 31 grudnia (oświadczenie roczne) lub na dzień związany z określonym zdarzeniem nakładającym obowiązek złożenia oświadczenia. Nie podaje się pierwotnej wysokości zaciągniętego zobowiązania. Należy pamiętać o określeniu waluty. Podając warunki zaciągniętego zobowiązania, nie wskazuje się na okoliczności, w związku z jakim zaciągamy zobowiązanie, tylko w związku z jakim zdarzeniem to następuje, np. zakup mieszkania, zakup samochodu, zakup lokalu użytkowego, budowa budynku mieszkalnego. Niewystarczająca jest informacja typu "kredyt hipoteczny", gdyż nie precyzuje ona konkretnego celu, zdarzenia, w związku z którym powstało zobowiązanie.

W celu zapewnienia przejrzystości życia publicznego, konieczne jest określenie warunków, na jakich zostały udzielone kredyty lub pożyczki. Mowa tu o określeniu, czy były to warunki ogólne

czy preferencyjne (uprzywilejowana pozycja osoby otrzymującej). W przypadku kredytów preferencyjnych wskazane jest podanie zakresu uprzywilejowania.

Część B oświadczenia majątkowego

Część B oświadczenia zawiera informacje niejawne. Podać w niej należy adres zamieszkania osoby składającej oświadczenie majątkowe. Należy dokładnie określić miejsca położenia wszystkich nieruchomości wskazanych w części A pkt II oświadczenia. Podany adres powinien zawierać wszystkie elementy umożliwiające usytuowanie nieruchomości, tj. nie tylko miejscowość, ale także ulicę, numer domu i lokalu, numer działki w przypadku nieruchomości gruntowych niezabudowanych.

Uwaga

Liczba i kolejność ujawnionych adresów winna odpowiadać liczbie i kolejności nieruchomości wykazanych w części A pkt. II.

W przypadku, gdy adres zamieszkania osoby składającej oświadczenie pokrywa się z adresem mieszkania lub domu wymienionego w części A pkt. II oświadczenia, należy ten adres wpisać powtórnie.

NAJCZĘŚCIEJ WYSTĘPUJĄCE NIEPRAWIDŁOŚCI

- brak załączonej kopii zeznania podatkowego lub załączenie kopii niekompletnej (np. z zamazanymi danymi małżonka),
- brak podpisu na kopii zeznania,
- oświadczenie wypełnione niezgodnie ze wzorem, np. wstawiono kreski, słowo „nie”, znak ”Z” lub w ogóle nie wypełniono części oświadczenia zamiast wpisać „nie dotyczy”,
- oświadczenie złożono w formie kserokopii lub wydruku komputerowego, nie podpisując lub uwierzytelniając poszczególnych stron,
- oświadczenie jest niekompletne, np. brak strony lub części oświadczenia,
- brak podpisu na oświadczeniu,
- nie określono miejsca zatrudnienia , stanowiska lub funkcji,
- nie wykazano działki, na której posadowiony jest dom lub udziału w gruncie, na którym posadowiono budynek , w którym się mieści posiadany lokal ,
- brak wartości nieruchomości,
- podano jedną wartość wszystkich nieruchomości,
- podane powierzchnie nieruchomości odmienne od danych zawartych w aktach notarialnych, różniące się w poszczególnych latach ,
- brak podanej jednostki miary przy podawaniu powierzchni nieruchomości,
- nie podano tytułu prawnego do nieruchomości,
- wykazano łączny dochód zamiast podania dochodów z poszczególnych tytułów,
- wykazano przychód zamiast dochód,
- nie wykazano kwoty diet z tytułu pełnienia obowiązków radnego, lub dochodów z niektórych źródeł, np. z tytułu zlecenia,
- nie podano dochodu z gospodarstwa rolnego,

- podano niezmienną wartość kredytu w stosunku do lat ubiegłych, zamiast wysokości rzeczywistego zobowiązania na dzień, na który składane jest oświadczenie,
- nie podano, w jakiej kwocie, w związku z jakim zdarzeniem i w jakiej instytucji zaciągnięto zobowiązanie,
- nie podano, w jakiej walucie zaciągnięto kredyt,
- nie podano roku produkcji samochodów bądź innych pojazdów mechanicznych,
- wykazano mienie nabyte po dniu, na który składane jest oświadczenie, tj. posiadane na dzień sporządzania oświadczenia, a nie np. na dzień 31 grudnia,
- w części B nie podano miejsc położenia wszystkich nieruchomości,
- w części B podano inny adres zamieszkania niż zgłoszony w urzędzie.

Opracowano w oparciu o materiały prezentowane na stronach urzędów skarbowych.